

Obsah

Helena Ulbrechtová – Mária Kusá

Imperialismus, postimperialismus, neoimperialismus?

Ke genezi a cílům projektu o ruském imperiálním myšlení 11

Marek Příhoda

Ke kořenům ruské státní ideje: Tatiščev a Ščerbatov

Impérium pohledem dvou historiků 18. století 21

1. Úvodem 21
2. Vědomí historického předělu a kult pokroku (Vasilij Tatiščev) . . . 23
 - 2.1. Pojetí člověka a dějin 23
 - 2.2. Koncept ruského státu 25
 - 2.3. Rusko ve světové historii 28
 - 2.4. Europocentrismus a historický optimismus 32
3. Promýšlení petrovských reforem a hledání jistot nové doby
(Michail Ščerbatov) 34
 - 3.1. Teorie státu. 34
 - 3.2. Šlechta 36
 - 3.3. Ruské impérium a společnost 38
 - 3.4. Konzervatismus a evropeismus 39
4. Závěrem 45

Radomír Vlček

Panslavismus a slovanství jako opory ruské imperiální vize

19. a 20. století. 47

1. Impérium a panslavismus z ruského pohledu 47
 - 1.1. Impérium 47
 - 1.2. Slovanství a panslavismus 48
 - 1.3. Specifika ruského a sovětského panslavismu. 50
2. Geneze myšlenky slovanské vzájemnosti v Rusku 58

Siegfried Ulbrecht

Ruský pohľad na Evropu

v díle Fjodora Michajloviče Dostojevského 67

1. Úvodem 67

2. Poznámky o Rusku a Rusech 68

3. Cestovní texty v dějinách ruské literatury 70

4. Cesty Dostojevského do evropského zahraničí 72

5. Evropa a Rusko ve dvou dílech Dostojevského 73

5.1. Zimní zámětky o letních vpečatleních 73

5.2. Podrostok 77

6. Závěrem 82

Eva Maliti

Sektárstvo v ruskej a slovenskej literatúre konca 19. a začiatku 20. storočia

Eschatologické vízie Andreja Belého

a Svetozára Hurbana Vajanského 83

1. Východiská komparácie 83

2. Aktuálnosť témy sektárstva na prelome 19. a 20. storočia 86

3. Sektárstvo v románoch Belého a Vajanského 90

Soňa Pašteková

Peterburský text v ruskej literatúre ako dialóg kultúr

v priestore a čase 99

1. Topos mesta ako paradigma literatúry. 99

2. Naprieč literatúrou, medzi Východom a Západom. 103

Julie Jančárková

Carská dynastie z pohľadu bolševickej ideologie

Romanovci v karikatuře 111

1. Úvodní poznámka 111

2. Autor cyklu 113

3. Vybrané kresby z romanovského cyklu 114

3.1. Rodokmen Romanovců 114

3.2. Petr I.	115
3.3. Kateřina I.	121
3.4. Carevna Alžběta.	122
3.5. Kateřina II.. . . .	123
3.6. Alexandr III.. . . .	124
3.7. Mikuláš II.	126
3.8. Michail Alexandrovič a carevič Alexej	128
4. Závěrem	130

Hanuš Nykl

Od teorie kulturně-historických typů k eurasijství

Danilevskij – Savickij – Gumiljov.	133
1. Slavjanofilské kořeny ruských civilizačních úvah.	133
2. Nikolaj Jakovlevič Danilevskij jako autor teorie kulturně-historických typů	134
3. Eurasijství a filozofie dějin Petra Nikolajeviče Savického	136
4. „Etnologie“ Lva Nikolajeviče Gumiljova	142
5. Závěrem	147

Lenka Vlčková Kryčerová

Proměny českého pohledu na Rusko

Příklad historika Zdeňka Sládka	149
1. Úvodní poznámka	149
2. Výklad dějin Ruska a SSSR v 60. letech 20. století a po roce 1989	149
3. Z Leninova díla.	155
4. Institucionální zázemí	157
5. Závěrem	162

Miroslav Olšovský

Obrazy moci

Nad poetikou Jiřího Koláře, Saši Sokolova a Vladimira Sorokina	165
1. Úvodem	165
2. Naturalismus a automatismus	167
3. Osvětím a literatura	170
4. Koncept a konstelace	174

5. Fronta	177
6. Norma	180
7. Sokolovova Palisandreia a Triptich	183
8. Závěrem	188

Alexander Höllwerth

V impériu „posthumanismu“? Zamyšlení nad četbou románů

Vladimira Sorokina *Ljod a Deň opričnika*

Konec sovětské ideokracie

a specifika postmoderního prožívání světa v Rusku 191

1. Terminologická mnohost spojovaná s postmodernismem 191

1.1. Můžeme nazvat ruský postmodernismus posthumánním? . . 195

2. Sorokinovy romány *Ljod a Deň opričnika* – dvě různé cesty
dekonstrukce humanismu/posthumanismu? 200

2.1. Román o ledu 200

2.2. Opričnikův den 206

3. Místo závěru – obhajoba humanismu
a odsouzení posthumanismu 210

Mária Kusá – Zuzana Lorková

Vladimír Sorokin a jeho tvorba v slovenskom/českom

a západoeurópskom kultúrnom priestore 211

1. Vladimír Sorokin vo slovenskom a českom preklade 211

2. Vladimír Sorokin a jeho tvorba na Západe 214

3. Záverom. 222

Stanislav Tumís

Rusko jako euroasijská velmoc? Ruská zahraniční politika vůči

středoasijským republikám a její cíle za vlády Vladimira Putina

v prvních dvou prezidentských obdobích (2000 – 2008) 225

1. Úvod. 225

2. Budování sféry vlivu: vojenské a ekonomické aspekty 228

3. Spolupráce Ruska a středoasijských zemí 231

4. Snaha Ruska o budování energetického kartelu 242

5. Závěrem 244

Irina Dulebová

Koncept impéria v Rusku na začiatku 21. storočia a fenomén sebakolonizácie: russkij a rossijskij	247
---	-----

Helena Ulbrechtová

Putinovo Rusko: posthistorie, nebo nová totalita?	
Reflexe neoimperialní situace v současné ruské literatuře	271
1. Úvodní poznámka	271
2. Od dějin k postdějinám a od života k přežití/přežívání	273
2.1. Stručný historický a filozofický exkurs	275
2.2. Studie Falka Schmiedera – názorný výklad pojmů „postdějiny“ a „přežití / přežívání“	276
3. Reflexe imperiálního narativu v současné ruské literatuře. Přehled dosavadního výzkumu	281
4. Re-konstrukce impéria a obraz Putina v žánru dobrodružné literatury	289
4.1. Apologeta neoimperialismu Alexandr Dugin a jeho vliv na ruskou literaturu	289
4.2. Pěvec postsovětského impéria (neoimpéria) a poradce Vladimira Putina: Alexandr Prochanov	291
4.3. Gospodin Geksogen: apoteóza Vladimira Putina jako ideálního vládce	300
4.4. Obraz Vladimira Putina v české literatuře	305
5. Závěrem	310
Anglická a ruská resumé	313
Medailonky autorek a autorů	337
Seznam sekundární literatury	347
Seznam sekundární literatury z internetových zdrojů	365
Jmenný rejstřík	369